

ဤအခန်းကိုလေ့လာသင်ယူပြီးပါက ကျောင်းသားများသည် အောက်ပါတို့ကို လုပ်ဆောင်နိုင်မည်။

- ❖ ကမ္ဘာ့နိုင်ငံများ၏ လူဦးရေတိုးတက်မှုနှင့် ပျံ့နှံ့မှု၊ လူဦးရေသိပ်သည်းမှုများကို သိရှိလာနိုင်မည်။
- ❖ မြန်မာနိုင်ငံ၏ လူဦးရေ တိုးတက်မှုနှင့် ပျံ့နှံ့မှု၊ လူဦးရေသိပ်သည်းမှုတို့အပြင် အသက်အုပ်စု၊ ကျား မ အချိုး၊ အလုပ်အကိုင် အခွင့်အလမ်းများနှင့် မြို့ပြကျေးလက် လူနေထိုင်မှု အချိုးအစားများ စသည်ဖြင့်လူဦးရေဆိုင်ရာ အချက်အလက်များကို အသေးစိတ်သိရှိလာနိုင်မည်။

၂.၁ ကမ္ဘာ့လူဦးရေ

သင်ခန်းစာမိတ်ဆက်

လွန်ခဲ့သော နှစ်သန်းပေါင်းများစွာမှစ၍ ကမ္ဘာပေါ်တွင် လူသားမျိုးနွယ်များ စတင်ပေါ်ထွန်းလာပြီး ကမ္ဘာအနှံ့သို့ ပျံ့နှံ့ရောက်ရှိသွားကာ လူဦးရေတဖြည်းဖြည်း တိုးလာသည်။ ကမ္ဘာ့လူဦးရေပမာဏသည် နှစ်စဉ်တိုးလျက်ရှိပြီး ဒေသတစ်ခုနှင့်တစ်ခုအကြား လူဦးရေတိုးနှုန်းကွာခြားမှု ရှိသော်လည်း ကမ္ဘာ့လူဦးရေတိုးနေကြောင်း လေ့လာသိရှိနိုင်သည်။ ထို့ပြင် ကမ္ဘာ့လူဦးရေပျံ့နှံ့နေထိုင်မှု၊ လူဦးရေသိပ်သည်းမှုနှင့် သိပ်သည်းမှုများခြင်း၊ နည်းခြင်းအကြောင်းအရင်းများကို လေ့လာသိရှိနိုင်မည်။

၂.၁.၁ ကမ္ဘာ့လူဦးရေ တိုးတက်လာပုံ

ဇယား (၂. ၁) ကမ္ဘာ့လူဦးရေ တိုးတက်လာမှု

အချိန်ကာလ	စုစုပေါင်းလူဦးရေ
BC ၁၀၀၀၀	၅. ၁ သန်း
ခရစ်တော်ပေါ်ထွန်းချိန်	၂၅၀ သန်း
AD ၁၆၅၀	၅၀၀ သန်း
AD ၁၈၂၀	၁၀၀၀ သန်း
AD ၁၉၃၀	၂၀၀၀ သန်း
AD ၁၉၆၀	၃၀၀၀ သန်း
AD ၁၉၇၅	၄၀၀၀ သန်း
AD ၁၉၈၇	၅၀၀၀ သန်း
AD ၂၀၀၀	၆၀၀၀ သန်း
AD ၂၀၁၈	၇၆၂၀ သန်း

Source : www.census.gov>stories>world

အထက်ပါဇယားအရ ကမ္ဘာ့လူဦးရေသည် သန်း ၁၀၀၀ သို့ ရောက်ရှိရန် နှစ်ထောင်ချီကြာခဲ့ပြီး ထိုကာလမှ နှစ်ပေါင်း ၁၀၀ ကျော်သောကာလအချိန်တွင် လူဦးရေ နှစ်ဆတိုးကာ သန်း ၂၀၀၀ သို့ ရောက်ရှိလာသည်။

၂၀ ရာစုသည် ကမ္ဘာ့လူဦးရေအရှိန်အဟုန်နှင့် တိုးလာသောကာလတစ်ခုဖြစ်ပြီး ထိုသို့လူဦးရေ တိုးလာခြင်းကို လူဦးရေပေါက်ကွဲခြင်း (Population Explosion)ဟု ခေါ်သည်။ ကမ္ဘာ့လူဦးရေသည် ၁၉၃၀ ပြည့်နှစ်နှင့် ၂၀၀၀ ပြည့်နှစ်အကြားတွင် ၃ဆ တက်သွားပြီး လူဦးရေ သန်း ၂၀၀၀ မှ သန်း ၆၀၀၀ သို့ နှစ်ပေါင်း ၇၀ အတွင်း ရောက်ရှိလာခဲ့သည်။ ၂၀၁၈ ခုနှစ် ကမ္ဘာ့လူဦးရေစုစုပေါင်း ၇၆၂၀ သန်းရှိပြီး စက်မှုဖွံ့ဖြိုးနိုင်ငံများတွင် လူဦးရေတိုးနှုန်း အလွန်နည်းသော်လည်း ဆင်းရဲသည့် ဖွံ့ဖြိုးဆဲ နိုင်ငံများတွင် လူဦးရေတိုးနှုန်း အမြင့်ဆုံးဖြစ်သည်။

ဇယား (၂.၂) ကမ္ဘာ့လူဦးရေတိုးနှုန်း နှိုင်းယှဉ်မှု

	၁၉၇၅ ခုနှစ်	၂၀၀၀ ပြည့်နှစ်	၂၀၁၅ ခုနှစ်
ကမ္ဘာ့နိုင်ငံများ	၁.၈ %	၁.၃ %	၁.၁၆ %
စက်မှုဖွံ့ဖြိုးနိုင်ငံများ	၀.၇ %	၀.၅ %	၀.၃ %
ဖွံ့ဖြိုးဆဲနိုင်ငံများ	၂.၂ %	၂.၀ %	၁.၂ %

Source : www.census.gov>stories>world

နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံ၏ လူဦးရေတိုးခြင်းဆိုသည်မှာ သဘာဝအလျောက် လူဦးရေတိုးခြင်းနှင့် အသားတင်ပြောင်းရွှေ့သူဦးရေများ ပေါင်းခြင်း ဖြစ်သည်။

- (၁) သဘာဝအလျောက်လူဦးရေတိုးခြင်း - တစ်နှစ်အတွင်းမွေးဖွားဦးရေမှ သေဆုံးဦးရေကို နုတ်ပါက ရရှိနိုင်မည်။
- (၂) အသားတင်ပြောင်းရွှေ့ခြင်းမှ လူဦးရေတိုးခြင်း - တစ်နှစ်အတွင်း နိုင်ငံအတွင်းသို့ဝင်လာသော စုစုပေါင်း လူဦးရေမှ ထွက်ခွာသွားသော စုစုပေါင်းလူဦးရေကို နုတ်ပါက ရရှိနိုင်မည်။

ပုံ (၂. ၁) လူဦးရေတိုးရသည့် အကြောင်းရင်းများ

ကမ္ဘာ့လူဦးရေတိုးနှုန်း

လူဦးရေတိုးနှုန်းကို တစ်နှစ်တာကာလအတွင်း မွေးဖွားနှုန်းနှင့် သေဆုံးနှုန်းတို့ကို နှိုင်းယှဉ် တိုင်းတာခြင်းမှ ရရှိသည်။ ထိုသို့တိုင်းတာရာတွင် လူဦးရေ ၁၀၀၀ အပေါ်အခြေခံပြီး တိုင်းတာကြသည်။

$$\text{မွေးဖွားနှုန်း (လူ ၁၀၀၀ အပေါ်တွင် မွေးဖွားသောလူဦးရေ)} = \frac{\text{မွေးဖွားဦးရေ}}{၁၀၀၀}$$

$$\text{သေဆုံးနှုန်း (လူ ၁၀၀၀ အပေါ်တွင် သေဆုံးသောလူဦးရေ)} = \frac{\text{သေဆုံးဦးရေ}}{၁၀၀၀}$$

$$\text{သဘာဝအလျောက် လူဦးရေတိုးနှုန်း} = \frac{\text{မွေးဖွားဦးရေ}}{၁၀၀၀} - \frac{\text{သေဆုံးဦးရေ}}{၁၀၀၀}$$

ကမ္ဘာ့လူဦးရေတိုးနှုန်းသည် ၁၉၇၅ ခုနှစ်တွင် ၁. ၈ ရာခိုင်နှုန်းမှ ခရစ်နှစ် ၂၀၀၀ ပြည့်နှစ်တွင် ၁. ၇ ရာခိုင်နှုန်းသို့ ကျဆင်းခဲ့ပြီး ၂၀၁၈ ခုနှစ် ကမ္ဘာ့လူဦးရေတိုးနှုန်းသည် ၁. ၀၇ ရာခိုင်နှုန်းဖြစ်သည်။

ကမ္ဘာပေါ်တွင် သဘာဝအလျောက် လူဦးရေတိုးနှုန်းများ နိုင်ငံအလိုက် ကွာခြားမှုရှိသည်။ မြန်မာနိုင်ငံတွင် ၂၀၁၄ ခုနှစ်သန်းခေါင်စာရင်းအရ လူဦးရေတိုးနှုန်း ၀. ၈၉ ရာခိုင်နှုန်းဖြစ်သည်။

ဇယား (၂. ၃) နိုင်ငံအလိုက် လူဦးရေတိုးနှုန်းကွာခြားမှု (၂၀၁၈)

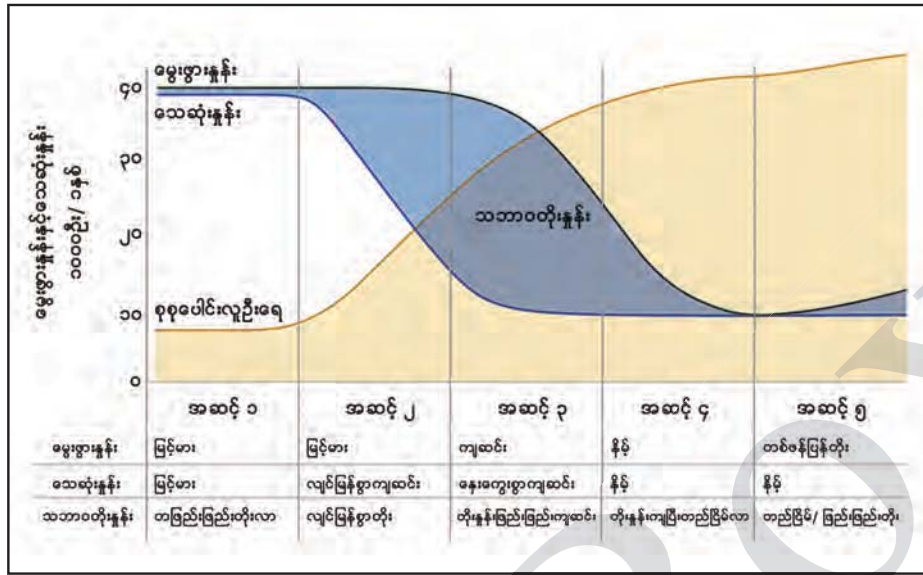
တိုးနှုန်းအလွန်မြင့်	တိုးနှုန်းနည်း	တိုးနှုန်းအလွန်နည်း	လူဦးရေလျော့ကျ
နိုက်ဂျာ (၃. ၈၇%)	ဂျာမနီ (၀. ၄၇%)	ရုရှား (၀. ၀၉%)	ဗင်နီဇွဲလား (-၁. ၂၉%)
ယူဂန်ဒါ (၃. ၆၁%)	ဗြိတိန် (၀. ၅၈%)	စပိန် (၀. ၀၉%)	ရိုမေးနီးယား (-၀. ၇၃%)
အင်ဒိုလာ (၃. ၃%)	အမေရိကန် (၀. ၆%)	တောင်ကိုးရီးယား(၀. ၁%)	ဂျပန်(-၀. ၂၇%)

Source : worldpopulationreview-com

မွေးဖွားနှုန်းနှင့် သေဆုံးနှုန်းတူညီနေလျှင် လူဦးရေတိုးတက်မည်မဟုတ်ပေ။ ထိုအခြေအနေ ဖြစ်ပေါ်လျှင် သက်ကြီးအုပ်စုလူဦးရေ ပိုမိုများပြားနေမှုကို ပြသနေသည်။

ကမ္ဘာ့လူဦးရေကူးပြောင်းမှုအဆင့် (Demographic Transition)

လူဦးရေပြောင်းလဲခြင်းကို ဖြစ်ပေါ်စေသည့် မွေးဖွားနှုန်းနှင့် သေဆုံးနှုန်း ပြောင်းလဲမှုများကို လူဦးရေပညာရှင်များက လေ့လာခဲ့ကြသည်။ ထိုသို့လေ့လာရာတွင် ပြောင်းလဲခြင်းအဆင့် ၅ ဆင့် ရှိကြောင်း တွေ့ရှိခဲ့သည်။ ၎င်းကို လူဦးရေကူးပြောင်းမှုအဆင့် (Demographic Transition) ဟု ခေါ်သည်။ စက်မှုဖွံ့ဖြိုးပြီး နိုင်ငံအများစုသည် ထိုအဆင့်များကို ပုံစံတူဖြတ်သန်းခဲ့ကြသည်။

Source : upload.wikimedia.org/wikipedia/com

ပုံ (၂. ၂) ကမ္ဘာ့လူဦးရေကူးပြောင်းမှု အဆင့်များ

အဆင့် (၁) ။ ။ စက်မှုတော်လှန်ရေး မတိုင်မီကာလဖြစ်၍ ထိုအချိန်က မွေးဖွားနှုန်းနှင့် သေဆုံးနှုန်း ၂ ခုစလုံးမှာ မြင့်ခဲ့သည်။ ထိုကာလတွင် ကပ်ရောဂါမျိုးစုံဖြစ်ပွားခဲ့ပြီး ထိန်းချုပ်နိုင်မှုလည်း မရှိခဲ့ပေ။ ထို့ပြင် စစ်ပွဲများသည်လည်း အကြောင်းတရားတစ်ခု ဖြစ်ခဲ့သည်။

အဆင့် (၂) ။ ။ သေဆုံးနှုန်းကျဆင်းလာပြီး မွေးဖွားနှုန်း မြင့်နေဆဲကာလဖြစ်သည်။ ထိုကာလ တွင် ဆေးပညာနှင့် ကြိုတင်ကာကွယ်ရေးအတွက် ဆေးဝါးများ ပိုမိုပြည့်စုံကောင်းမွန်လာပြီး ပတ်ဝန်း ကျင်နှင့် တစ်ကိုယ်ရေသန့်ရှင်းရေးကို ပိုမိုအလေးထား လုပ်ဆောင်လာသည်။ ဤကာလမှာ လူဦးရေ တစ်ဟုန်ထိုး တိုးလာသည့်ကာလဖြစ်သည်။

အဆင့် (၃) ။ ။ သေဆုံးနှုန်းနှင့် အတူ မွေးဖွားနှုန်းလည်း လျော့ကျလာသည်။ ထိုကာလတွင် နိုင်ငံအများစု ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်လာပြီး စာတတ်မြောက်သူဦးရေများလာခြင်းနှင့် လူအများစုမှ မိသားစု ဝင်ဦးရေနည်းခြင်း၏ အကျိုးကျေးဇူးကို သိရှိလာသည်။ ထို့ပြင်မွေးဖွားနှုန်းကို မည်သို့ ထိန်းချုပ်ရမည် ဆိုသည့် ကျန်းမာရေး ဗဟုသုတများလည်း ပို၍သိရှိလာသည်။ ဤကာလတွင် လူဦးရေတိုးနှုန်းမှာ တဖြည်းဖြည်းကျဆင်းလာသည်။

အဆင့် (၄) ။ ။ လူဦးရေတိုးနှုန်း အလွန်နည်းသွားပြီး သေဆုံးနှုန်းလည်း လျော့ကျ၍ သက်ကြီးဦးရေများလာသည်။ လူအများ၏ဆန္ဒမှာ မိသားစုတစ်စုတွင် သားသမီးနှစ်ဦးသာရှိသင့်ကြောင်း သိမြင်လာသည်။ ထို့ကြောင့် မွေးဖွားနှုန်းလည်း နိမ့်လာသည်။

အဆင့် (၅) ။ ။ အဆင့်မြင့်လူနေမှုအဖွဲ့အစည်းအဆင့်သို့ ရောက်ရှိလာသည်။ လူဦးရေတိုးနှုန်း တည်ငြိမ်သွားပြီး မွေးဖွားနှုန်းနှင့်သေဆုံးနှုန်းအလွန်နည်းသွား၍ လူဦးရေတိုးနှုန်း တစ်ဖန်ပြန်မြင့်လာသည်။

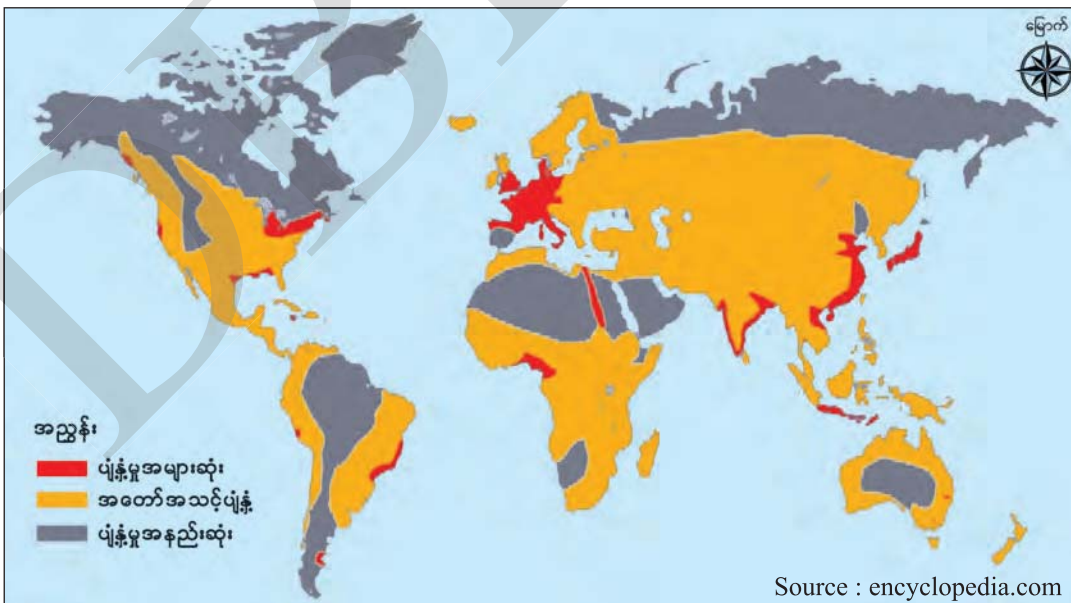
၂.၁.၂ ကမ္ဘာပေါ်တွင်လူဦးရေပျံ့နှံ့နေထိုင်မှုနှင့် လူဦးရေသိပ်သည်းမှု လူဦးရေပျံ့နှံ့နေထိုင်မှု

ကမ္ဘာ့ဒေသအသီးသီးတွင် ကွဲပြားခြားနားသော နေထိုင်မှုပုံစံများဖြင့် လူများပျံ့နှံ့နေထိုင်ကြသည်။ ကမ္ဘာ့မြောက်ဘက်ခြမ်း ၆၀ ဒီဂရီလတ္တီကျုမျဉ်း၏ မြောက်ဘက်ပိုင်းရှိ ရာသီဥတုဆိုးဝါးသည့် နေရာများနှင့် မြေမျက်နှာသွင်ပြင်ကြမ်းတမ်းသောနေရာများတွင် လူနေကျပါးပြီး တောင်ဘက်ပိုင်းရှိ မြစ်ဝှမ်း လွင်ပြင်နှင့် ကမ်းရိုးတန်းလွင်ပြင်များတွင် လူနေထူထပ်သည်။ ကမ္ဘာ့လူဦးရေစုစုပေါင်း၏ ၈၀ ရာခိုင်နှုန်း နီးပါးသည် ကမ္ဘာ့မြေပြင်ဧရိယာ၏ ၂၀ ရာခိုင်နှုန်းခန့်အတွင်း၌ ပျံ့နှံ့နေထိုင်ကြောင်း တွေ့ရသည်။

ဇယား (၂. ၄) ကမ္ဘာ့လူဦးရေ ပျံ့နှံ့နေထိုင်မှုနှင့် သိပ်သည်းမှု (၂၀၁၈)

ဒေသ	လူဦးရေ သန်းပေါင်း	ဧရိယာစတုရန်း ကီလိုမီတာ	ပျံ့နှံ့ နေထိုင်မှု %	လူဦးရေသိပ်သည်းဆ (၁ စတုရန်းကီလိုမီတာ)
အာရှ	၄၅၃၄	၄၄၅၇၉၀၀၀	၅၉.၅	၉၅
အာဖရိက	၁၂၈၀	၃၀၃၇၀၀၀၀	၁၆.၈	၃၄
ဥရောပ	၇၄၇	၁၀၁၈၀၀၀၀	၉.၈	၇၃
တောင်အမေရိက	၆၄၈	၁၇၈၄၀၀၀၀	၈.၅	၂၂
မြောက်အမေရိက	၃၆၆	၂၄၇၀၉၀၀၀	၄.၈	၂၂
သမုဒ္ဒရာဒေသ+ဩစတြေးလျ	၄၅	၈၆၀၀၀၀၀	၀.၆	၃
စုစုပေါင်း	၇၆၂၀	၁၃၆၂၇၈၀၀၀	၁၀၀	-

Source : worldatlas

Source : encyclopedia.com

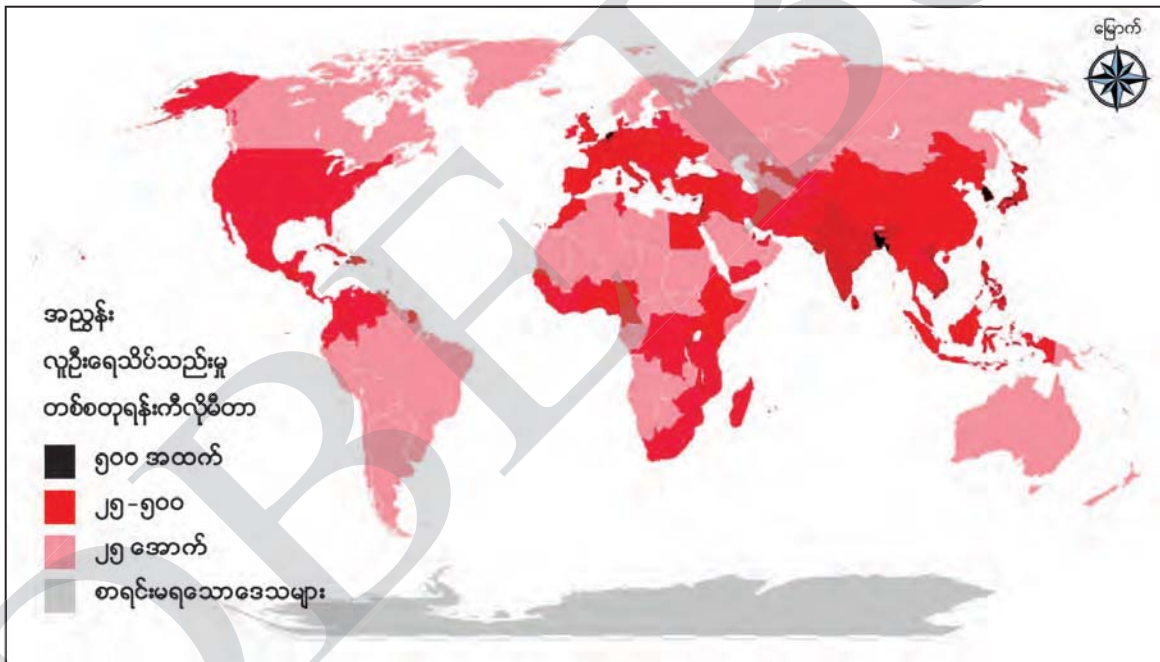
ပုံ (၂. ၃) ကမ္ဘာ့လူဦးရေပျံ့နှံ့မှု

လူဦးရေသိပ်သည်းမှု

နေရာဒေသအလိုက် သို့မဟုတ် နိုင်ငံအလိုက် လူနေထိုင်မှုအနည်းအများကို လူဦးရေ သိပ်သည်းမှု (Population Density) ကွာခြားချက်ဖြင့် ဖော်ပြနိုင်သည်။ လူဦးရေသိပ်သည်းမှုကို ၁ စတုရန်းကီလိုမီတာတွင် နေထိုင်သော လူဦးရေပမာဏဖြင့် ဖော်ပြနိုင်သည်။

$$\text{လူဦးရေသိပ်သည်းမှု} = \frac{\text{ဒေသ၏စုစုပေါင်းလူဦးရေ}}{\text{ဒေသဧရိယာ (စတုရန်းကီလိုမီတာ)}}$$

လူဦးရေသိပ်သည်းမှုသည် နေရာဒေသအလိုက်၊ နိုင်ငံအလိုက် ကွာခြားသည်။ လူဦးရေ သိပ်သည်းမှုကို မြေပုံပေါ်တွင် ကွဲပြားသောအရောင် သို့မဟုတ် အဆင်ပုံစံများနှင့် ပြသနိုင်သည်။

Source : encyclopedia.com

ပုံ (၂. ၄) နိုင်ငံအလိုက်လူဦးရေသိပ်သည်းမှု (၂၀၁၈)

ကမ္ဘာ့လူဦးရေသိပ်သည်းမှု များရခြင်း၊ နည်းရခြင်း အကြောင်းရင်းများကို ဇယား(၂. ၅)ကို ကိုးကား၍ လေ့လာနိုင်သည်။

ဇယား (၂. ၅) ကမ္ဘာ့လူဦးရေသိပ်သည်းမှု များခြင်း၊ နည်းခြင်း အကြောင်းရင်းများ

လူဦးရေများသည့်ဒေသ	အကြောင်းရင်းများ	လူဦးရေနည်းသည့်ဒေသ	အကြောင်းရင်းများ
ဥရောပမြောက်ပိုင်းလွင်ပြင် အိန္ဒိယ၊ ဂင်္ဂါလွင်ပြင်	မြေနိမ့်ဒေသများ (လွင်ပြင်)	ရော့ကီးတောင်တန်း အင်ဒီးစ်တောင်တန်း	မြေမျက်နှာပြင်ကြမ်းသည့် တောင်တန်းဒေသ
ကယ်လီဖိုးနီးယားဒေသ၊မြေထဲ ပင်လယ်ပတ်ဝန်းကျင်ဒေသ	သင့်တင့်မျှတရာသီဥတုရှိ ဒေသ	ဆိုက်ဘေးရီးယား၊ အလက် စကား၊ ဩစတြေးလျသံကန္တာရ	ရာသီဥတု ပူလွန်း၊ အေးလွန်း၊ ခြောက်သွေ့လွန်းသည့်ဒေသ
တရုတ်နိုင်ငံ ယန်စီမြစ်ဝှမ်း လွင်ပြင်	စိုက်ပျိုးရေးအတွက် မြေဩဇာကောင်း	ဂိုဘီသံကန္တာရ (မွန်ဂိုလီးယား)	အောက်ခံမြေဆီလွှာပါ၊ မြေဩဇာမကောင်းသည့်ဒေသ
အနောက်ဥရောပ၊အမေရိကန် အနောက်အလယ်ပိုင်း	သစ်တောနှင့် မြက်ခင်းဒေသ ဆက်သွယ်ရေးကောင်း	အမေရိ ခိုးသစ်တော (တောင်အမေရိက)	အတွင်းပိုင်းသို့ဆက်သွယ်သွား လာရန် ခက်ခဲသည့်ဒေသ
ဩစတြေးလျအရှေ့ပိုင်း ကမ်းရိုးတန်း	ဆက်သွယ်ရေးကောင်းသော ကမ်းရိုးတန်းဒေသ	ဆာဟာရ သံကန္တာရ (အာဖရိက)	ကန္တာရဒေသဖြစ်၍ လူနေနည်းပါးသည့်ဒေသ
အနောက်ဥရောပ၊အမေရိကန် အရှေ့မြောက်ပိုင်း	စီးပွားရေးဆိုင်ရာသယ်ယာပို့ ကြွယ်ဝဒေသ		
အင်္ဂလန် အရှေ့တောင်ပိုင်း (လန်ဒန်)	ကုန်သွယ်ဖက်နိုင်ငံများနှင့် နီးကပ်စွာတည်ရှိခြင်း		

အာရှတိုက်တွင် နိုင်ငံပေါင်း ၄၄ နိုင်ငံရှိပြီး စုစုပေါင်းလူဦးရေ ၄၅၃၄ သန်း နေထိုင်သည်။ ကမ္ဘာ့လူဦးရေ၏ ၅၉. ၅ ရာခိုင်နှုန်း ပျံ့နှံ့နေထိုင်သည်။ ကမ္ဘာ့လူဦးရေအများဆုံး နိုင်ငံ ၂၀ အနက် အာရှတိုက်မှ ၁၀ နိုင်ငံပါဝင်သည်။

ဇယား (၂. ၆) ကမ္ဘာ့လူဦးရေအများဆုံးနိုင်ငံများ (၂၀၁၉)

စဉ်	နိုင်ငံ	လူဦးရေ(သန်းပေါင်း)	စဉ်	နိုင်ငံ	လူဦးရေ(သန်းပေါင်း)
၁	တရုတ်	၁၄၃၃	၁၁	ဂျပန်	၁၂၆
၂	အိန္ဒိယ	၁၃၆၆	၁၂	အီသီယိုးပီးယား	၁၁၂
၃	အမေရိကန်	၃၂၉	၁၃	ဖိလစ်ပိုင်	၁၀၈
၄	အင်ဒိုနီးရှား	၂၇၀	၁၄	အီဂျစ်	၁၀၀
၅	ပါကစ္စတန်	၂၁၆	၁၅	ဗီယက်နမ်	၉၆
၆	ဘရာဇီး	၂၁၁	၁၆	ကွန်ဂို	၈၆
၇	နိုက်ဂျီးရီးယား	၂၀၀	၁၇	ဂျာမနီ	၈၃
၈	ဘင်္ဂလားဒေ့ရှ်	၁၆၃	၁၈	တူရကီ	၈၃
၉	ရုရှား	၁၄၅	၁၉	အီရန်	၈၂
၁၀	မက္ကဆီကို	၁၂၇	၂၀	ထိုင်း	၆၉

Source : <https://en.m.wikipedia.org>

ယနေ့ကမ္ဘာပေါ်တွင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းနှင့် စက်မှုလုပ်ငန်းများ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်နေသည့် ဒေသများရှိ မြို့များသည် လူဦးရေ သန်းကျော်မြို့များ ဖြစ်လာကြသည်။ ကမ္ဘာ့လူဦးရေအများဆုံး မြို့ကြီးပေါင်း ၂၀ တွင် အာရှနိုင်ငံများမှ မြို့ကြီးအများစုပါဝင်သည်။

ဇယား (၂. ၇) ကမ္ဘာ့လူဦးရေအများဆုံးမြို့များ (၂၀၁၉)

စဉ်	မြို့	လူဦးရေ (သန်းပေါင်း)	စဉ်	မြို့	လူဦးရေ (သန်းပေါင်း)
၁	ရှန်ဟဲ	၂၄. ၁	၁၁	ရှန်ကျန်း	၁၁. ၉
၂	ဘေကျင်း	၂၁. ၇	၁၂	နယူးဒေလီ	၁၁. ၀
၃	အစ္စတန်ဘူ	၁၅. ၀	၁၃	လီမာ	၁၀. ၉
၄	ဒက္ကာ	၁၄. ၅	၁၄	ကွမ်ကျိုး	၁၀. ၆
၅	လေဂိုးစ်	၁၄. ၂	၁၅	ဆိုးလ်	၁၀. ၃
၆	မော်စကို	၁၃. ၂	၁၆	ကင်ရှာဆာ	၁၀. ၁
၇	ကရာချို	၁၃. ၀	၁၇	လာဟို	၁၀. ၀
၈	တီအန်ရှဲန်း	၁၂. ၈	၁၈	ဂျကာတာ	၁၀. ၀
၉	မွန်ဘိုင်း	၁၂. ၄	၁၉	တိုကျို	၉. ၅
၁၀	ဆာအိုပေါ်လို	၁၂. ၀	၂၀	ကိုင်းရို	၉. ၅

Source : <https://en.m.wikipedia.org>

၂.၁.၃ လူဦးရေလက္ခဏာရပ်များ

အသက်အုပ်စု

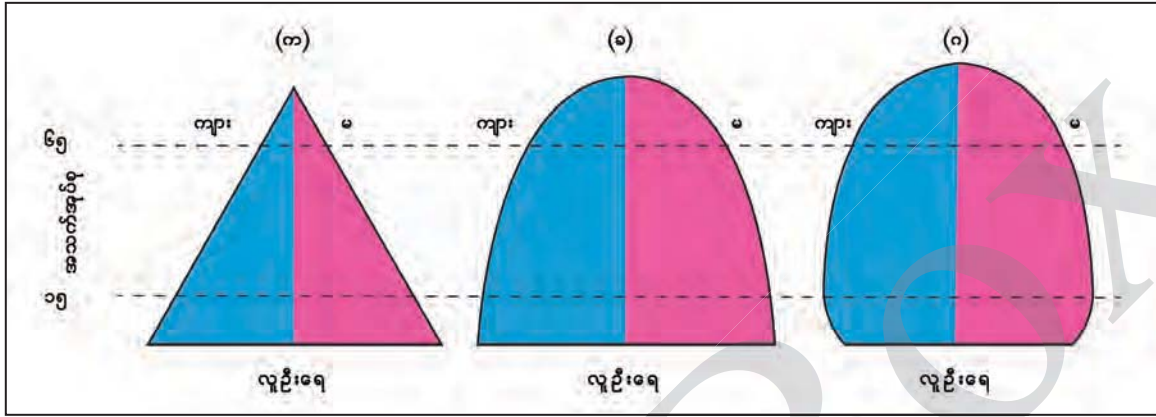
အသက်အုပ်စုအလိုက် လူဦးရေပမာဏနှင့် ကျား မ ကွာခြားမှုကို လူဦးရေ ပီရမစ်ဖြင့် ဖော်ပြသည်။ အသက်အုပ်စုကို (၀-၁၄) နှစ် သက်ငယ်အုပ်စု၊ (၁၅-၆၄) နှစ် သက်လတ်အုပ်စုနှင့် (၆၅ နှစ်နှင့်အထက်) သက်ကြီးအုပ်စု ဟူ၍ အကြမ်းအားဖြင့် ခွဲခြားဖော်ပြကြသည်။

လူဦးရေ ပီရမစ်ပုံတွင် အသက်အုပ်စုကို ဒေါင်လိုက်ဖော်ပြ၍ လူဦးရေပမာဏကို အလျားလိုက် ကျား မ ခွဲခြား၍ ဖော်ပြသည်။ လူဦးရေပီရမစ်ပုံစံ ၃မျိုးရှိသည်။

(က) **တြိဂံပုံသဏ္ဍာန် ပီရမစ်** - မွေးဖွားနှုန်းမြင့်၍ သေဆုံးနှုန်းလည်းမြင့်သည်။ သက်ငယ်နှင့် သက်လတ်ပိုင်း ဦးရေများပြီး သက်ကြီးဦးရေနည်းသည်။ မျှော်မှန်းသက်တမ်း နိမ့်သည်။ (ဥပမာ- အင်ဂိုလာ နိုင်ငံ၊ ကင်ညာနိုင်ငံ)

(ခ) **ခေါင်းလောင်းပုံသဏ္ဍာန် ပီရမစ်** - မွေးဖွားနှုန်းနှင့် သေဆုံးနှုန်း နှစ်ခုစလုံး နိမ့်လာသည်။ သက်ကြီးဦးရေ များပြီး မျှော်မှန်းသက်တမ်း မြင့်လာသည်။ (ဥပမာ- အာဂျင်တီးနားနိုင်ငံ)

(ဂ) မီးသီးပုံသဏ္ဍာန် ပီရမစ် - မွေးဖွားနှုန်းနှင့် သေဆုံးနှုန်း နှစ်ခုစလုံး ကျဆင်းလာသည်။ သက်ငယ်ဦးရေထက် သက်ကြီးဦးရေများလာပြီး သက်ကြီးမှီခိုသူအချိုး များလာသည်။ မျှော်မှန်း သက်တမ်း မြင့်သည်။ (ဥပမာ- ဂျပန်နိုင်ငံ)

ပုံ (၂.၅) လူဦးရေ ပီရမစ်ပုံစံများ

ကျား မ အချိုး

ကျား မအချိုးဆိုသည်မှာ အမျိုးသားဦးရေနှင့် အမျိုးသမီးဦးရေ ဆက်နွှယ်မှုကို အချိုးဖြင့် ဖော်ပြခြင်း ဖြစ်သည်။ အမျိုးသမီးဦးရေ ၁၀၀ တွင်ရှိသည့် အမျိုးသားဦးရေဖြင့် ဖော်ပြသည်။

ကျား မ အချိုးသည် နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံ၏ လူမှုရေး သို့မဟုတ် စီးပွားရေးစီမံကိန်းများ ဖော်ဆောင်ရာတွင် အချက်အလက်တစ်ခုအဖြစ် အသုံးဝင်သည်။ အနာဂတ်ကာလ မိသားစုဖွဲ့စည်းမှုနှင့် လူဦးရေ တိုးပွားမည့် အခြေအနေတို့ကို ကြိုတင်ခန့်မှန်းရာတွင်လည်း အသုံးပြုသည်။

၂၀၁၇ ခုနှစ် ကမ္ဘာ့စုစုပေါင်းလူဦးရေ၏ ၅၂ % သည် အမျိုးသားများဖြစ်ပြီး ၄၈ % သည် အမျိုးသမီးများဖြစ်သည်။ ကျား မ အချိုးမှာ ၁၀၂/၁၀၀ ဖြစ်သည်။ နိုင်ငံနှင့် ဒေသအလိုက် ကျား မ အချိုးအစားကွဲပြားမှုရှိသည်။ အထူးသဖြင့် တရုတ်နိုင်ငံ၊ အိန္ဒိယနိုင်ငံ၊ တောင်အာရှနှင့် အနောက်တောင်အာရှနိုင်ငံများ၊ အာဖရိကမြောက်ပိုင်းဒေသများတွင် အမျိုးသားအချိုးအစား ပိုများသည်။ မြောက်အမေရိက၊ တောင်အမေရိက၊ အာဖရိကတောင်ပိုင်းဒေသနှင့် ရုရှားနိုင်ငံတို့တွင် အမျိုးသမီးအချိုးအစား ပိုများသည်။ ဩစတြေးလျတိုက်တွင် ကျား မ အချိုးအစားတူညီကြောင်းတွေ့ရသည်။

ကမ္ဘာ့လူဦးရေ အလားအလာ

နိုင်ငံအသီးသီးတွင် မွေးဖွားနှုန်းနှင့် သေဆုံးနှုန်း ကျဆင်းလာခြင်းကြောင့် ကမ္ဘာ့လူဦးရေသည် လည်း ကျဆင်းလာရမည်ဖြစ်သော်လည်း ဆက်လက်တိုးနေခြင်းမှာ နိုင်ငံအသီးသီးရှိ မျှော်မှန်း လူ့သက်တမ်း ပိုရှည်လာခြင်းကြောင့် ဖြစ်သည်။ ၂၀၁၈ ခုနှစ်တွင် ကမ္ဘာ့လူဦးရေ သန်းပေါင်း ၇၆၀၀ ကျော်ရှိပြီး ၂၀၃၀ ခုနှစ်တွင် သန်း ၈၆၀၀၊ ၂၀၅၀ ခုနှစ်တွင် သန်း ၉၈၀၀ နှင့် ၂၁၀၀ ပြည့်နှစ်တွင်

ကမ္ဘာ့လူဦးရေ သန်းပေါင်း ၁၁၂၀၀ အထိရှိလာမည်ဟု ကမ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂလူဦးရေအစီရင်ခံစာက ခန့်မှန်းဖော်ပြထားသည်။

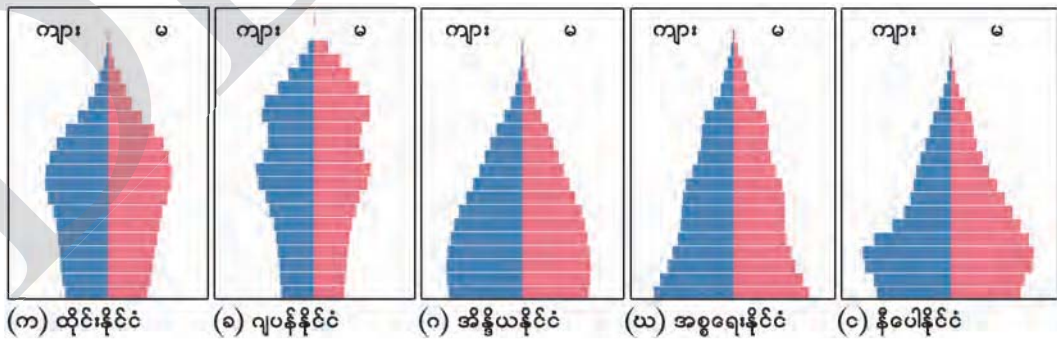
အဓိကအချက်များ

- ❖ ကမ္ဘာ့လူဦးရေသည် ၂၀ ရာစုအတွင်း တစ်ဟုန်ထိုး တိုးလာပြီး ၂၀၁၈ ခုနှစ်တွင် ၇၆၂၀ သန်း ရှိသည်။
- ❖ ကမ္ဘာပေါ်တွင် သဘာဝအလျောက်လူဦးရေတိုးနှုန်းမှာ နိုင်ငံအလိုက် ကွာခြားမှုရှိသည်။
- ❖ ကမ္ဘာ့လူဦးရေတိုးတက်မှုပုံစံ ပြောင်းလဲခြင်း အဆင့် ၅ဆင့်ရှိသည်။
- ❖ လူနေသိပ်သည်းမှုသည် နေရာဒေသအလိုက်နှင့် နိုင်ငံအလိုက် ကွာခြားမှုရှိသည်။
- ❖ လူဦးရေ ပိရမစ်ပုံစံ ၃ မျိုးရှိသည်။
- ❖ ကျား မ အချိုးသည် နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံ၏ လူမှုရေး သို့မဟုတ် စီးပွားရေးစီမံကိန်းများ ဖော်ဆောင်ရာတွင် အရေးပါသည်။
- ❖ ကမ္ဘာ့လူဦးရေ အများဆုံးနိုင်ငံများနှင့် လူဦးရေအများဆုံး မြို့တော်များသည် အာရှတိုက်တွင် တည်ရှိသည်။

လေ့ကျင့်ရန်မေးခွန်းများ

- ၁။ သဘာဝအလျောက် လူဦးရေတိုးခြင်းသည် မည်သည့်အချက်များအပေါ် အခြေခံသနည်း။
- ၂။ လူဦးရေတိုးတက်မှုကို ပြောင်းလဲစေသော အဓိကအကြောင်းရင်းများကို ဖော်ပြပါ။
- ၃။ လူဦးရေပေါက်ကွဲခြင်းသည် မည်သည့်ကာလတွင် ဖြစ်ပွားခဲ့သနည်း။ အကြောင်းပြဖြေဆိုပါ။
- ၄။ ကမ္ဘာ့မြေပုံကိုလေ့လာ၍ လူနေအသိပ်သည်းဆုံးဒေသများကို ဖော်ပြပါ။
- ၅။ အောက်ဖော်ပြပါ လူဦးရေ ပိရမစ်ပုံစံများသည် မည်သည့်ပုံစံများ ဖြစ်သနည်း။

၆။ တရုတ်နိုင်ငံနှင့် အိန္ဒိယနိုင်ငံများတွင် ကျား ဦးရေအချိုး ပိုများရခြင်းမှာ မည်သည့် အကြောင်းများကြောင့် ဖြစ်သနည်း။